

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

URAD ZA REGIJSKO DELOVANJE

Izpostava Slovenj Gradec

Pohorska 2, 2380 Slovenj Gradec

T: 02 882 62 30

F: 02 884 11 91

E: gp.sg@urszr.si

www.sos112.si/slovenj gradec

Številka:

Datum:

**REGIJSKI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB
JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI**

NA OBMOČJU KOROŠKE REGIJE

Verzija 3.0

	ORGAN	DATUM	PODPIS
IZDELAL	Izpostava URSZR Slovenj Gradec		Alan Matijevič vodja Izpostave
ODOBRIL	Poveljnik CZ za Koroško	Številka: 8420-1/2024- 101-DGZR	Datum usklajenosti z URSZR: 12.11.2024
SPREJEL	Poveljnik CZ za Koroško		Alan Matijevič vodja Izpostave
SKRBNIK	Izpostava URSZR Slovenj Gradec		Alan Matijevič vodja Izpostave

UVOD.....	1
1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	1
1.1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	1
1.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	2
1.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	3
1.5 OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK	6
1.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK	7
1.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	8
1.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	11
1.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK.....	14
1.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	15
2 JEDRSKA NESREČA V TUJINI	17
2.1 JEDRSKA NESREČA V TUJINI	18
2.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	18
2.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	18
2.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	19
2.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	21
2.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	22
2.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	23
2.8. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	26
2.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	30
2.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI.....	31
3 RADIOLOŠKA NESREČA.....	33
3.1 RADIOLOŠKA NESREČA.....	34
3.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	34
3.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	35
3.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI	35
3.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI	37
3.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	38
3.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	39
3.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB RADIOLOŠKI NESREČI	44
3.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI	45
4 POJMI IN KRAJŠAVE, UPORABLJENI V NAČRTU	46

5	SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	48
5.1	SKUPNE PRILOGE.....	48
5.2	POSEBNE PRILOGE.....	48
5.3	SKUPNI DODATKI.....	48
5.4	POSEBNI DODATKI.....	49

UVOD

Regijski načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči na območju Koroške regije, verzija 3.0 (v nadaljevanju: regijski načrt), je nadgradnja Regijskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči, verzija 2.0, ki ga je Izpostava URSZR Slovenj Gradec, pripravila leta 2011 ter je podrobno razčlenjen Državni načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči, verzija 4.0, številka 84300-1/2023/8 z dne 18. 5. 2023.

Regijski načrt je izdelan v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNorg in 117/22) (ZVNDN), Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21) (ZVISJV-1), Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) in drugimi predpisi.

Načrt je razdeljen na tri sklope:

- 1. jedrska nesreča v Nuklearni elektrarni Krško (NEK), - s pričakovanimi vplivi na Koroško regijo**
- 2. jedrska nesreča v tujini z vplivi na Koroško regijo**
- 3. radiološka nesreča v Koroški regiji .**

Cilj načrta je zmanjšati posledice teh nesreč, predvsem deterministične in stohastične učinke ionizirajočega sevanja.

P – 1000	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
P – 1003	Regijska ocena ogroženosti ob jedrski ali radiološki nesreči v Koroški regiji
D – 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči
D – 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

1.1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

Načrt je pripravljen za:

- **jedrsko nesrečo v NEK** z večjim izpustom radioaktivnih snovi v okolje.

Značilnosti jedrske nesreče

Nesreča vključuje poškodbo goriva v reaktorju ali v bazenu z izrabljenim jedrskim gorivom.

Ob jedrski nesreči se sprostijo radioaktivne snovi (radioaktivni plini in radioaktivni delci) pretežno v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Stopnja

ogroženosti ob jedrski nesreči zaradi radioaktivnega onesnaženja okolja je odvisna od vrste in količine izpuščene aktivnosti posameznih skupin radionuklidov, kot so žlahtni plini, radioizotopi joda in dolgoživi fisijski produkti. Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa izpirajo s padavinami (mokri used) na površine pod seboj. Radioaktivno sevanje prihaja do človeka po treh glavnih prenosnih poteh: z vdihavanjem radioaktivnih delcev, zaužitjem z vodo in hrano ter neposrednim zunanjim obsevanjem iz radioaktivnega oblaka ali z onesnaženih tal. Radioaktivne snovi lahko pridejo v telo tudi prek odprtih ran.

Ob jedrski nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

1.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Za jedrsko nesrečo v NEK se pripravi načrte zaščite in reševanja na **vseh ravneh** načrtovanja:

- na državni ravni in ravni regij (raven države: državni in regijski načrti),
- na ravni lokalne skupnosti (občinski načrti),
- na ravni organizacije (načrt NEK).

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči je Načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči državni načrt, temeljni načrt, verzija 4.0, številka 84300-1/2023/8 z dne 18. 5. 2023.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v Koroški regiji, verzija 3.0 opredeljuje izvajanje dolgoročnih zaščitnih ukrepov **na območju splošne pripravljenosti ob jedrski nesreči v NEK**.

Na podlagi državne Ocene ogroženosti RS. Št. 8420-1/2017-3-DGZR z dne 17.01. 2019 (preglednica 3), so navedeni kriteriji za uvrstitev občin in regije v razrede ogroženosti na osnovi območij načrtovanja zaščitnih ukrepov, ki so določene na osnovi oddaljenosti od NEK.

Koroška regija in vse njene občine so uvrščene v 2. razred ogroženosti ob jedrski in radiološki nesreči.

Vse občine (Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Ravne na Koroškem, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec in Vuzenica) v Koroški regiji izdelajo dele načrta zaščite in reševanja (obveščanje in alarmiranje, izvajanje dolgoročnih zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK in nalog ZIR ter zaščitne ukrepe in naloge zaščite in reševanja (ZIR) ob drugih izrednih dogodkih)

Regijski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči na območju Koroške regije je usklajen z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči. Deli načrtov občin morajo biti usklajeni z Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči na območju Koroške regije.

1.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Ob nenormalnem dogodku (Unusual Event) – stopnja 0, ki ga načrt ne obravnava, steče obveščanje Uprave RS za jedrsko varnost (URSJV), ki o tem obvesti javnost in po presoji tudi mednarodno strokovno javnost.

Načrti zaščite in reševanja na vseh ravneh načrtovanja ob jedrski nesreči v NEK temeljijo na naslednjih podlagah

A) Stopnji nevarnosti oziroma klasifikacija izrednega dogodka v elektrarni, ki jo razglasi NEK:

- **stopnja 3 – splošna nevarnost** (*General Emergency*)
NEK jo razglasi, ko grozi oziroma je prišlo do poškodbe ali taljenja sredice z možnostjo poškodovanja zadrževalnega hrama. Je velika verjetnost ali pa je že prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v okolje v obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe zunaj območja jedrske elektrarne.

B) Vnaprej določenih območjih načrtovanja (ob navedbi območja so navedeni ključni zaščitni ukrepi):

- **območje splošne pripravljenosti je celotno območje RS (OSP).** Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja radiološka zaščita, pozneje se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi meritev.

Zamisel o izvedbi zaščite, reševanja in pomoči (ZRP)

Odziv na jedrsko nesrečo je odvisen od **stopnje nevarnosti**, ki jo razglasi NEK na podlagi **akcijskih ravni**.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči se lahko v skladu z načelom postopnosti aktivira v celoti ali delno.

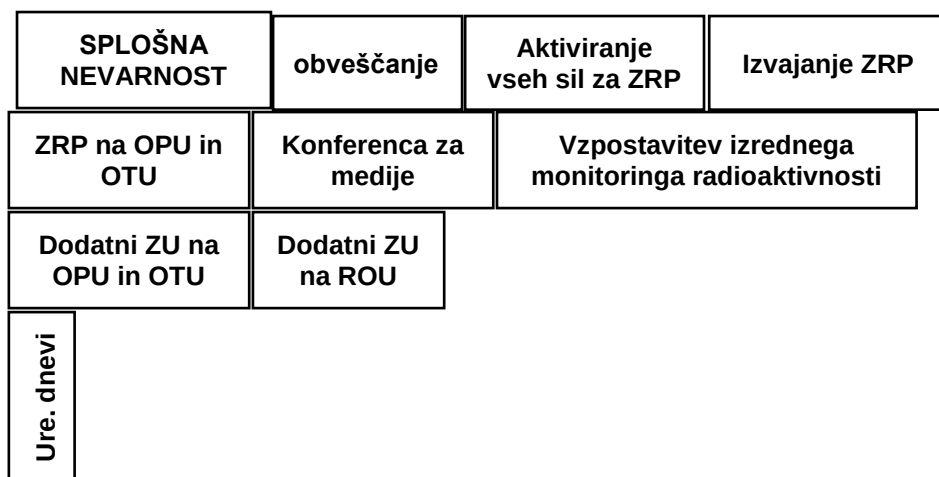
Regijski načrt in deli načrtov, ki jih izdelajo občine v Koroški regiji se aktivirajo v celoti:

- ob razglašeni splošni nevarnosti v NEK (stopnji 3) ali
- ob drugih izrednih dogodkih v NEK po odredbi poveljnika CZ RS.

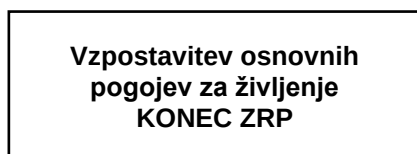
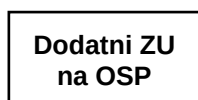
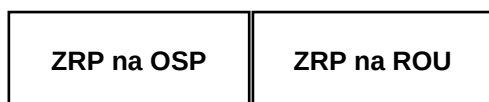
Ob razglasitvi **splošne nevarnosti v NEK** hkrati stečeta obveščanje in aktiviranje vseh ravni ter se **brez meritev radioaktivnosti začnejo izvajati vsi** zaščitni ukrepi, opredeljeni v poglavju 1.8.

Neposredno po razglasitvi splošne nevarnosti se na **OSP (območje Slovenije)** izvedejo zaščitni ukrepi radiološka zaščita ter sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

Grafični prikaz zamisli izvedbe zaščite, reševanja in pomoči v Koroški regiji – koncept odziva ob jedrski nesreči v NEK prikazuje naslednja shema:

Uporaba načrta

Shema 1: Izvedba ZRP ob jedrski nesreči v NEK.

V primeru jedrske nesreče v NEK se v Koroški regiji izvajajo ukrepi predvideni za območje OSP – območje splošne pripravljenosti.

1.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Za ZRP ob jedrski nesreči v NEK se skladno z nalogami iz poglavja 1.8 uporabijo sile in sredstva:

- NEK,
- lokalnih skupnosti oziroma občin,
- države.

Državni organi v regiji

- Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Slovenj Gradec;
- Policijska uprava Celje;
- Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostava Slovenj Gradec.
- Splošna bolnišnica Slovenj Gradec;
- NIJZ, območna enota Ravne na Koroškem;
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – OE Maribor
- Zdravstveno reševalni center Koroške;

Sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi vodenja CZ:

- Poveljnik CZ za Koroško;
- Namestnik poveljnika CZ za Koroško;
- Štab CZ za Koroško.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
-------	---

Enote in službe CZ:

- Tehnično-reševalne enote Koroške regije;
- Oddelek za RKB izvidovanje;
- Regijski logistični center;
- Služba za podporo;
- Enota za popolnitev regijskega centra za obveščanje.

P – 3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P – 4	Podatki o organih, službah in enotah CZ

Gasilske enote, društva, podjetja in organizacije:

- Gasilske enote širšega regijskega pomena (GEŠP):
 - Koroški gasilski zavod – KGZ,
 - PGD Radlje ob Dravi in
 - PGD Slovenj Gradec
- Prostovoljna gasilska društva gasilskih zvez:
 - GZ Mežiške doline,
 - GZ Dravograd,
 - GZ Dravske doline,
 - GZ Mislinjske doline
- RKS, Območna združenja:
 - RKS OZ Ravne na Koroškem
 - RKS OZ Dravograd,

- RKS OZ Radlje ob Dravi,
- RKS OZ Slovenj Gradec
- Javna komunalna podjetja,
- Cestna podjetja,
- Zdravstveni domovi,
- Humanitarne (človekoljubne) organizacije ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev

P – 7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 31	Pregled kulturne dediščine

Sile za zaščito, reševanje in pomoč občin

Za opravljanje nalog ZRP so na območju Koroške regije organizirane sile za ZRP v lokalnih skupnostih v skladu z Uredbo o organiziranju opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. List RS, št. 92/07 in 54/09) in Pravilnikom o kadrovskih in materialnih formacijah enot, služb in organov Civilne zaščite (Ur. list RS, št. 104/08).

1.5 OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Obveščanje ob jedrski nesreči razglašeni na območju splošne pripravljenosti

Pristojni organi in drugi izvajalci načrtov na vseh ravneh načrtovanja se obvestijo ob razglašeni stopnji **splošne pripravljenosti**:

NEK	
URSZR CORS	ReCO Slovenj Gradec

Poveljnik CZ za Koroško, Namestnik poveljnika CZ za Koroško, Vodjo ReCO, Župane občin, Poveljnike štabov CZ občin, OKC PU Celje

Shema 2: Obveščanje ob jedrski nesreči v NEK

Pristojne organe in druge izvajalce načrtov v Koroški regiji o nesreči obvesti Regijski center za obveščanje na podlagi podatkov, ki jih prejme od CORS ReCO obvesti:

- Poveljnika CZ za Koroško ali namestnika,
- Operativno komunikacijski center Policijske uprave Celje,
- vodjo ReCO Slovenj Gradec,
- poveljnike Štabov CZ občin ter
- župana oz. druge odgovorne osebe v prizadeti lokalni skupnosti (v skladu z Načrti obveščanja in aktiviranja lokalnih skupnosti).

Obveščanje splošne javnosti med nesrečo

Po aktiviranju Štaba CZ za Koroško, sporočila za javnost na osnovi sporočil URSZR / CORS pripravlja član Štaba CZ za Koroško, ki je zadolžen za stike z javnostjo.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- o vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje,
- kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- o ukrepih za omilitev nesreče,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov ter
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Informacije občine posredujejo preko lokalnih javnih medijev in na druge krajevno običajne načine. Občine za dodatne informacije objavijo telefonsko številko svetovalne službe, izven kontaminiranega območja pa organizirajo informacijske centre.

D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra

1.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Takoj po prejemu obvestila o razglasitvi splošne nevarnosti, ReCO Slovenj Gradec aktivira/skliče organe, ki so pristojni za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, oziroma podpirajo to vodenje:

- poveljnik CZ za Koroško,
- namestnika poveljnika CZ za Koroško,
- odgovorne delavce Izpostave URSZR Slovenj Gradec in
- pristojne poveljnike CZ občin.

Poveljnik CZ za Koroško lahko na podlagi presoje odredi tudi stanje pripravljenosti določenih regijskih sil za ZRP.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
D – 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
D – 15	Vzorec delovnega naloga

Ob razglašeni splošni nevarnosti obveščanje pristojnih organov in izvajalcev načrta pomeni tudi njihovo aktiviranje in začetek delovanja po tem načrtu.

Sredstva pomoči

Sredstva pomoči za druge prebivalce se zagotavljajo iz državnih blagovnih rezerv, prav tako pomoč NEK, če opreme na lokaciji ne bi bilo mogoče zagotoviti, na primer gorivo za dizelske generatorje, dizelski generatorji, črpalke, kompresorji in voda.

Izpostava URSZR Slovenj Gradec uredi pripravo materialnih sredstev in prevoz na mesto nesreče ter organizira razporeditev sredstev.

Materialna pomoč države obsega:

- posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki je na mestu nesreče ni mogoče dobiti,
- pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- pomoč v finančnih sredstvih, ki jih občine potrebujejo za financiranje ukrepov in nalog pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje,
- pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi ipd,
- pomoč v krmi in pri oskrbi živine ter
- pomoč pri začasni nastanitvi prebivalcev.

Prispela pomoč iz RS se zbira v Regijskem logističnem centru Slovenj Gradcu od koder se organizira razdelitev na prizadeta območja. Razdelitev pomoči poteka po navodilu o organiziranju in delovanju regijskega logističnega centra.

D – 17	Vzorec prošnje za mednarodno/državno pomoč
D – 3	Načrt organizacije in delovanja regijskega logističnega centra

1.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV

NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Naloge po tem načrtu opravljajo:

- državna uprava,
- sile za ZRP: enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; organi, enote in službe CZ; Policija; SV in drugi izvajalci,
- NEK.

Poveljnik CZ za Koroško

prilagodi naloge nesreči v NEK in predvidenim posledicam v regiji in sicer:

- oceni potrebo po vključevanju regijskih sil in sredstev ZRP,
- odloča o aktiviranju sil zaščite, reševanja in pomoči na nivoju regije,
- aktivira regijski načrt zaščite in reševanja,

- ovrednoti predloge o izvajanju zaščitnih ukrepov, jih odreja in prekliče, ko so za to izpolnjeni pogoji,
- operativno in strokovno vodi dejavnost CZ, skrbi za povezano ter usklajeno delovanje vseh sil za ZRP iz regijske in občinske pristojnosti,
- usklajuje operativne zaščitne ukrepe in naloge ZRP ter drugih državnih organov na regijski ravni in občin,
- koordinira aktivnosti s poveljniki CZ občin ter na njihovo zahtevo organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč ter izvaja koordinacijo s sosednjimi regijami,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

V primeru odsotnosti poveljnika in namestnika poveljnika CZ za Koroško opravlja nujne naloge član Štaba CZ za Koroško za RKB zaščito.

Izpostava URSZR Slovenj Gradec

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti (pozivanje pripadnikov, vodenje finančnih zadev),
- zagotavlja delovanje komunikacijskega sistema za delovanje regijskih in občinskih sil za ZRP,
- zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na regijski ravni,
- obvešča pristojne organe o aktiviranju regijskega načrta,
- nudi administrativno in logistično pomoč poveljniku in članom štaba CZ za Koroško pri vodenju zaščite, reševanja in pomoči ter pri odpravljanju posledic,
- skrbi za delovanje logističnega centra,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil ZRP,
- zagotavlja Službo za podporo poveljniku CZ za Koroško,
- zbira, obdeluje in posreduje podatke o nesreči in drugih, z njo in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22	Načrt dejavnosti (Izpostava URSZR Slovenj Gradec)
--------	---

Policija:

- varuje življenja, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na prizadetem območju
- izvaja zakonsko določene naloge in nudi pomoč pri izvajanju določenih ukrepov, ki jih odredijo pristojne inštitucije (prepoved oziroma omejitev gibanja prebivalstva na kontaminiranih ali neposredno ogroženih območjih; prepoved zbiranja ljudi po šolah, kinodvoranah, javnih lokalih ali drugih javnih mestih, dokler ni več nevarnosti kontaminacije),
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Za koordinacijo nalog je zadolžen član Štaba CZ za Koroško.

D – 22	Načrt dejavnosti (Policija)
--------	-----------------------------

Nevladne in druge organizacije

RKS, Območne organizacije, gasilske zveze v Koroški regiji, prostovoljna gasilska društva, Koroški gasilski zavod Ravne na Koroškem, taborniki in skavti ter druga društva in organizacije katerih dejavnost je pomembna za zaščito, reševanja in pomoč se na

podlagi odločitve poveljnika CZ za Koroško vključujejo v skupne akcije zaščite, reševanja in pomoči in izvajajo naloge iz svoje pristojnosti.

Občine

- izdelajo dele načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči,
- izvajajo naloge določene v Pravilniku o uporabi tablet kalijevega jodida (Uradni list RS, št. 59/2010) in
- izvajajo druge naloge iz tega načrta in iz svoje pristojnosti.

Javne službe, zavodi in gospodarske družbe

Opravljajo naloge za izvedbo katerih so usposobljeni in opremljeni ter v skladu s svojimi načrti dejavnosti.

OPERATIVNO VODENJE

Operativno vodenje na ravni Koroške regije se prične ob splošni nevarnosti ki jo razglasi NEK.

Poveljnik CZ za Koroško ima ob splošni nevarnosti naslednje naloge:

- usklajuje dejavnosti sil za ZRP v Koroški regiji,
- zagotavlja logistično podporo silam za ZRP,
- nadzoruje izvajanje zaščitnih ukrepov.

Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin. Poveljnik CZ za Koroško spremlja stanje in izvajanje ZRP na prizadetem območju ter na zahtevo poveljnika CZ občine skladno z načelom postopnosti organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za ZRP.

Logistično podporo tem silam, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja Regijski logistični center s službo za podporo.

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

Pri **operativnem vodenju** ZRP se uporabljajo:

- **sistem zvez ZA-RE:**
 - podsistem radijskih zvez za neposredne in posredne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje,
 - podsistem osebnega klica za pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebnega klica.

Na območju Koroške regije delujejo trije repetitorji (05-Kapunar, 06-Plešivec in 13-Šumahov vrh).

Dežurni operativec v ReCO Slovenj Gradec določi kanal katerega uporabljajo reševalci na kraju nesreče med izvajanjem nalog zaščite in reševanja.

P – 19	Radijski imenik zvez ZARE, ZARE+
D – 4	Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči

- **sistem ZA-RE+** za medsebojno komunikacijo med centri za obveščanje in izvajalci nalog iz načrta;
- **sistem ZA-RE DMR** za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja;
- **sistem ZA-RE + DMR** za govorne komunikacije in pošiljanje sporočil SMS.

Uporabijo se lahko tudi:

- **sistem zvez Zveze radioamaterjev Slovenije,**
- **sistem zvez Slovenske vojske – RASTO DRM SV za enote SV,**
- **letalske radijske postaje,**
- **drugi sistemi,** ki/če izpolnjujejo pogoje za vključitev v enotni informacijsko-komunikacijski sistem na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (satelitske zveze NEK, sistem KID).

Ob izvajanju ZRP se uporabljajo tudi **javne telekomunikacijske zmogljivosti:**

- sistem stacionarne telefonije (analogna in digitalna),
- sistem mobilne telefonije in prenosa podatkov,
- sistem satelitske telefonije in prenosa podatkov,
- telefaks,
- internet (e-pošta, videokonference)

1.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Ob razglasitvi SPLOŠNE NEVARNOSTI se takoj po razglasitvi in brez predhodnih meritev izvajajo:

na OSP:

- radiološka zaščita:
- ugotavljanje obsevanosti

V Koroški regiji ukrepe izvaja RKB enota za izvidovanje, v dejavnosti pa se po potrebi vključi tudi DEHI.

ZAŠČITNI UKREPI

Ob razglasitvi splošne nevarnosti zaradi nesreče v NEK se v primeru bližanja radioaktivnega oblaka na regijski uvedejo naslednji ukrepi:

- zaklanjanje in
- zaužitje tablet kalijevega jodida;

a) Zaklanjanje

Ukrep se razglasi preko sredstev javnega obveščanja.

Zaklanjanje je zadrževanje ljudi in živali v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo. Zaklanjanje traja do 24 ur.

Prebivalci se zaklonijo v notranje prostore stavb, zaklonišč ali zaklonilnike, pri čemer je potrebno upoštevati, da določena vrsta zaklanjanja omogoča različno raven zaščite pred vplivi ionizirajočega sevanja.

Na območju Koroške bi se ta ukrep izvajal le v primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

P – 1001	Pregled zaklonišč v regiji
P – 1002	Pregled zaklonilnikov v regiji
D – 17	Zaščitni ukrep Zaklanjanje - priporočilo

b) Zaužitje tablet kalijevega jodida

Za primer jedrske nesreče v NEK se za vse prebivalce Koroške regije tablete kalijevega jodida hranijo v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec, UKC Maribor in Bolnišnici Topolščica in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse.

Razdelitev tablet kalijevega jodida izvedejo občine (na krajevno običajen način). Poleg občinske uprave razdelitev opravijo sile za ZRP občin (enote CZ, PGD, aktivisti rdečega križa).

Tablete kalijevega jodida občine lahko razdelijo na krajevno običajen način in sicer :

- po vzoru izvedbe volitev (uporabijo se volišča, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na pristojnem volišču),
- preko PGD (občine razdelijo tablete zakonitim zastopnikom PGD, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na sedežu pristojnega PGD) in
- preko sedežev krajevnih skupnosti.

Vse občine izdelajo načrte razdelitve tablet kalijevega jodida ob nesreči.

D – 1000	Pravilnik o uporabi tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči
D – 1001	Opomnik za oskrbo, delitev in uporabo tablet kalijevega jodida

Prehrambni zaščitni ukrepi

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrambni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

Prehrambni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrambne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Dolgoročni zaščitni ukrepi

Z dolgoročnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja in trajajo od nekaj tednov do nekaj mesecev, lahko pa tudi več stoletij za zelo dolgožive izotope, pri čemer je treba upoštevati ekonomske in socialne posledice teh ukrepov.

Dolgoročni zaščitni ukrepi so:

- začasna preselitev prebivalstva,
- trajna preselitev prebivalstva in
- dekontaminacija okolja.

Dolgoročne zaščitne ukrepe se izvaja v okviru sanacije po prenehanju izrednega dogodka v okviru rednega dela pristojnih organov in služb.

Na območju Koroške bi se ti ukrepi izvajali le v skrajnih primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da jih je potrebno izvesti.

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene doze omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci, z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20 mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve pri vključenih v ZRP (reševalci, drugo osebje) ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednjih primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 3: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bi bile osebe lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

1.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

V osebno in vzajemno zaščito ob jedrski ali radiološki nesreči spadajo:

- uporaba sredstev za osebno zaščito pred radioaktivnim onesnaženjem,
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- zaužitje tablet kalijevega jodida,
- evakuacija,
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih),
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna občina.

V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja ZiR, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialnih razmer na prizadetem območju.

Na prizadetem območju in na območjih nastanitve evakuiranega prebivalstva je treba službe oziroma dejavnosti raznih strokovnih in človekoljubnih organizacij, ki pomagajo prizadetim oziroma ogroženim prebivalcem, čim bolj približati območju kjer so nastanjeni ogroženi prebivalci. Pri tem imajo pomembno vlogo poverjeniki za CZ ter informacijski centri, v katerih se organizira in izvaja dejavnost, ki prispeva k ureditvi razmer

P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 26	Pregled centrov za socialno delo

1.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Dejavnosti ZRP se končajo:

A)

- ko ni pričakovati večjih izpustov, ki bi zahtevali razglasitev objektne ali splošne nevarnosti;
- ko so izvedeni vsi predvideni zaščitni ukrepi:
 - prebivalcem so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje (na prizadetem območju ali ob izvedbi evakuacije pri sprejemu in oskrbi na drugi lokaciji),
 - je poskrbljeno za živali (živino in hišne ljubljence),
 - je poskrbljeno za vse nujne ukrepe za zaščito okolja, premoženja in kulturne dediščine, ki jih je glede na kontaminacijo mogoče izvesti.
- ko so vrednosti OIR in kontaminacija okolja pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo zaščitnih ukrepov in se prizadeti prebivalci lahko vrnejo na svoje domove ter lahko živijo kot pred nesrečo;

ALI

B)

- ko so izvedeni vsi predvideni zaščitni ukrepi, večjih izpustov ni več pričakovati, vendar zaradi trajne povečane izpostavljenosti na prizadetem območju ni mogoče vzpostaviti takih življenjskih razmer kot pred nesrečo.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v NEK odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. URSZR pripravi poročilo o izvedbi načrta.

2 JEDRSKA NESREČA V TUJINI

2.1 JEDRSKA NESREČA V TUJINI

Načrt je izdelan za:

- **jedrsko nesrečo v tujini** s precejšnjimi izpusti radioaktivnih snovi, ki bi lahko ob neugodnih vremenskih razmerah prizadele Slovenijo

Ob jedrski nesreči v tujini bi se sprostile radioaktivne snovi v plinskem stanju in mikronski delci v trdem stanju, ki bi se usedali kot depozit. Plini bi se pomešali v atmosfero do razpada v neradioaktivne snovi.

Slovenijo bi lahko prizadele nesreče v jedrskih elektrarnah v oddaljenosti vse do 1000 kilometrov in tudi na večji oddaljenosti (npr. Ukrajina). Resne nesreče v objektih na tej oddaljenosti v Sloveniji ne bi povzročile smrtnih žrtev, prav tako ne bi bila potrebna evakuacija, vendar pa bi lahko prišlo do preseganja dozne omejitve za prebivalce v prvih mesecih po nesreči.

Ob jedrski nesreči v tujini ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

2.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za jedrsko nesrečo v tujini se izdelajo načrti na:

- državni ravni in ravni regij (državni in regijski načrti),
- ravni lokalne skupnosti (delni načrti).

Temeljni načrt je Državni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči ki določa koncept odziva na vseh ravneh načrtovanja, in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni.

Predvidene naloge in postopki ukrepanja so v regijskem načrtu razdelani skladno z državnim načrtom.

2.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- oddaljenosti kraja nesreče,
- resnosti nesreče oziroma količine izpustov,
- vremenskih razmer in napovedi širjenja radioaktivnega oblaka,
- rezultatov izrednega monitoringa radioaktivnosti.

Po prejemu **preverjene informacije** o jedrski nesreči v tujini po ugotovitvi, da ima nesreča lahko vpliv oziroma posledice za Slovenijo (širjenje radioaktivnega oblaka),

Uprava RS za jedrsko varnost (URSV) oblikuje program izrednega monitoringa radioaktivnosti ob jedrski nesreči v NEK in ga vodi ter predlaga ustrezne zaščitne ukrepe.

Na podlagi modelov širjenja oblaka in v poznejši fazi rezultatov meritev radioaktivnosti (monitoringa) potekajo **zaščitni ukrepi** za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče. Načrt se preneha izvajati, ko se ne pričakuje več izpusti in je stopnja radioaktivnosti pod referenčnimi vrednostmi.

2.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za ZRP ob jedrski nesreči v tujini se skladno z nalogami iz poglavja 2.8 uporabijo naslednje sile in sredstva:

- lokalnih skupnosti/občin,
- države (na državni in ravni regij).

Državni organi v regiji

- Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Slovenj Gradec;
- Policijska uprava Celje;
- Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostava Slovenj Gradec.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi vodenja CZ:

- Poveljnik CZ za Koroško;
- Namestnik poveljnika CZ za Koroško;
- Štab CZ za Koroško.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
-------	---

Enote in službe CZ:

- tehnično reševalne enote Koroške regije;
- oddelek za RKB izvidovanje;
- regijski logistični center;
- služba za podporo;
- enota za popolnitev regijskega centra za obveščanje.

P – 3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P – 4	Podatki o organih, službah in enotah CZ

Gasilske enote, društva, podjetja in organizacije:

- Gasilske enote širšega regijskega pomena (GEŠP);
- Prostovoljna gasilska društva;
- RKS, Območna združenja;

- Javna komunalna podjetja;
- Cestna podjetja;
- Združenja tabornikov in skavtov;
- Splošna bolnišnica Slovenj Gradec;
- Zdravstveni domovi;
- Zdravstveno reševalni center Koroške;
- NIJZ, območna enota Ravne na Koroškem;
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – OE Maribor.

P – 7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

Sile za zaščito, reševanje in pomoč občin

Za opravljanje nalog ZRP so na območju Koroške regije organizirane sile za ZRP v lokalnih skupnostih v skladu z Uredbo o organiziranju opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. List RS, št. 92/07 in 54/09) in Pravilnikom o kadrovskih in materialnih formacijah enot, služb in organov Civilne zaščite (Ur.list RS, št. 104/08). Poleg sil za ZRP lokalnih skupnosti bi imele v primeru jedrske ali radiološke nesreče pomembno vlogo tudi druge občinske javne službe in podjetja. Njihova vloga in naloge se opredelijo v občinskih delih načrtov zaščite in reševanja.

Za opravljanje **nalog pri izvajanju ZRP na prizadetem območju** sodeluje:

- državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI), ki jo sestavljajo enote, organizirane na državni ravni, potrebne za ukrepanje ob jedrski nesreči v tujini.

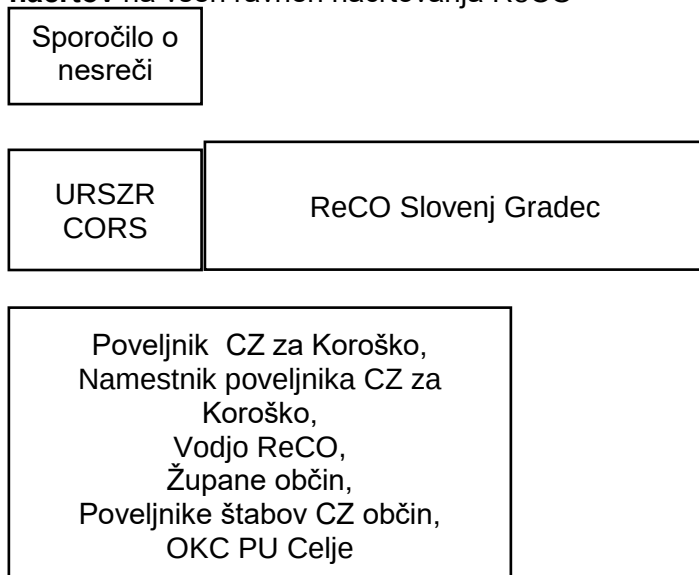
2.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Opazovanje

Skladno z mednarodnimi dogovori na področju zagotavljanja varnosti ob tovrstnih dogodkih sta naslovnika sporočil URSZR/Center za obveščanje RS (CORS) in URSJV. Če sporočilo prejme drug naslovnik, ga nemudoma pošlje na zgornja naslova, da lahko po ugotovitvi verodostojnosti sporočila steče obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrtov ter javnosti.

Obveščanje ob jedrski nesreči razglašeni ob jedrski nesreči v tujini

ReCO, glede na obvestilo CORS, obvešča pristojne organe in druge izvajalce načrtov na vseh ravneh načrtovanja ReCO

Shema 4: Obveščanje ob jedrski nesreči v tujini

Pristojne organe in druge izvajalce načrtov v Koroški regiji o nesreči obvesti Regijski center za obveščanje na podlagi podatkov, ki jih prejme od CORS.

ReCO obvesti:

- Poveljnika CZ za Koroško ali namestnika,
- Operativno komunikacijski center Policijske uprave Celje,
- vodjo ReCO Slovenj Gradec,
- poveljnike Štabov CZ občin ter
- župana oz. druge odgovorne osebe v prizadeti lokalni skupnosti (v skladu z Načrti obveščanja in aktiviranja lokalnih skupnosti).
-

Obveščanje splošne javnosti onesreči

Po aktiviranju Štaba CZ za Koroško, na osnovi sporočil URSZR/CORS, sporočila za javnost pripravlja član Štaba CZ za Koroško, ki je zadolžen za stike z javnostjo.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- o vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje,
- kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- o ukrepih za omilitev nesreče,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov ter
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Informacije občine posredujejo preko lokalnih javnih medijev in na druge krajevno običajne načine. Občine za dodatne informacije objavijo telefonsko številko svetovalne službe, izven kontaminiranega območja pa organizirajo informacijske centre.

Za obveščanje prebivalcev v lokalnih skupnostih med izvajanjem zaščite in reševanja so zadolžene občine. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč morajo čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da dosežejo ustrezno odzivanje na njihove odločitve. Potrebne podatke za sestavo informacij bo občinam posredoval Štab CZ za Koroško.

P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra

2.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP, sredstev pomoči, sredstev za osebno in skupinsko zaščito ter mednarodne pomoči je odvisno od obsega in resnosti nesreče.

O aktiviranju potrebnih **sil in sredstev** za ZRP za vse oziroma posamezne ravni načrtovanja in dele države odloča **poveljnik CZ RS**, ki se aktivira po sporočilu o nesreči v tujini z vplivi na Slovenijo, in razglasi začetek uporabe državnega načrta in načrtov na nižjih ravneh načrtovanja.

Po prejetem obvestilu o začetku uporabe državnega načrta zaradi jedrske nesreče v tujini, ReCO Slovenj Gradec aktivira/skliče organe, ki so pristojni za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, oziroma podpirajo to vodenje:

- poveljnik CZ za Koroško,
- namestnika poveljnika CZ za Koroško,
- odgovorne delavce Izpostave URSZR Slovenj Gradec in
- pristojne poveljnike CZ občin.

Po odredbi Poveljnika CZ za Koroško oziroma njegovega namestnika, nadaljuje z aktiviranjem drugih sil in sredstev za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči.

Poveljnik CZ za Koroško lahko na podlagi presoje odredi tudi stanje pripravljenosti določenih regijskih sil za ZRP.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
D – 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D – 15	Vzorec delovnega naloga

Posredovanje obvestila o jedrski nesreči v tujini pristojnim organom in izvajalcem načrta pomeni tudi njihovo aktiviranje in začetek delovanja po tem načrtu.

2.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV

NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Naloge po tem načrtu opravljajo:

- državna uprava,
- sile za ZRP: enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; organi, enote in službe CZ; Policija; SV in drugi izvajalci,
- NEK.

Poveljnik CZ za Koroško

prilagodi naloge nesreči v NEK in predvidenim posledicam v regiji in sicer:

- oceni potrebo po vključevanju regijskih sil in sredstev ZRP,
- odloča o aktiviranju sil zaščite, reševanja in pomoči na nivoju regije,
- aktivira regijski načrt zaščite in reševanja,
- ovrednoti predloge o izvajanju zaščitnih ukrepov, jih odreja in prekliče, ko so za to izpolnjeni pogoji,
- operativno in strokovno vodi dejavnost CZ, skrbi za povezano ter usklajeno delovanje vseh sil za ZRP iz regijske in občinske pristojnosti,
- usklajuje operativne zaščitne ukrepe in naloge ZRP ter drugih državnih organov na regijski ravni in občin,
- koordinira aktivnosti s poveljniki CZ občin ter na njihovo zahtevo organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč ter izvaja koordinacijo s sosednjimi regijami,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

V primeru odsotnosti poveljnika in namestnika poveljnika CZ za Koroško opravlja nujne naloge član Štaba CZ za Koroško za RKB zaščito.

Izpostava URSZR Slovenj Gradec

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti (pozivanje pripadnikov, vodenje finančnih zadev),
- zagotavlja delovanje komunikacijskega sistema za delovanje regijskih in občinskih sil za ZRP,
- zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na regijski ravni,
- obvešča pristojne organe o aktiviranju regijskega načrta,

- nudi administrativno in logistično pomoč poveljniku in članom štaba CZ za Koroško pri vodenju zaščite, reševanja in pomoči ter pri odpravljanju posledic,
- skrbi za delovanje logističnega centra,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil ZRP,
- zagotavlja Službo za podporo poveljniku CZ za Koroško,
- zbira, obdeluje in posreduje podatke o nesreči in drugih, z njo povezanih, dogodkih in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22	Načrt dejavnosti (Izpostava URSZR Slovenj Gradec)
--------	---

Policija:

- varuje življenja, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na prizadetem območju
- izvaja zakonsko določene naloge in nudi pomoč pri izvajanju določenih ukrepov, ki jih odredijo pristojne institucije (prepoved oziroma omejitev gibanja prebivalstva na kontaminiranih ali neposredno ogroženih območjih; prepoved zbiranja ljudi po šolah, kinodvoranah, javnih lokalih ali drugih javnih mestih, dokler ni več zaradi nesreče),
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Za koordinacijo nalog je zadolžen član Štaba CZ za Koroško.

D – 22	Načrt dejavnosti (Policija)
--------	-----------------------------

Nevladne in druge organizacije

RKS, Območne organizacije, gasilske zveze v Koroški regiji, prostovoljna gasilska društva, Koroški gasilski zavod Ravne na Koroškem, taborniki in skavti ter druga društva in organizacije katerih dejavnost je pomembna za zaščito, reševanja in pomoč se na podlagi odločitve poveljnika CZ za Koroško vključujejo v skupne akcije zaščite, reševanja in pomoči in izvajajo naloge iz svoje pristojnosti.

Občine

- izdelajo dele načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči,
- izvajajo naloge določene v Pravilniku o uporabi tablet kalijevega jodida (Uradni list RS, št. 59/2010) in
- izvajajo druge naloge iz tega načrta in iz svoje pristojnosti.

Javne službe, zavodi in gospodarske družbe

Opravlja naloge za izvedbo katerih so usposobljeni in opremljeni ter v skladu s svojimi načrti dejavnosti.

OPERATIVNO VODENJE

Operativno vodenje na ravni Koroške regije se prične ob splošni nevarnosti ki jo razglasi NEK.

Poveljnik CZ za Koroško ima ob splošni nevarnosti naslednje naloge:

- usklajuje dejavnosti sil za ZRP v Koroški regiji,

- zagotavlja logistično podporo silam za ZRP,
- nadzoruje izvajanje zaščitnih ukrepov.

Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin. Poveljnik CZ za Koroško spremlja stanje in izvajanje ZRP na prizadetem območju ter na zahtevo poveljnika CZ občine skladno z načelom postopnosti organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za ZRP.

Logistično podporo tem silam, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja Regijski logistični center s službo za podporo.

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

Pri **operativnem vodenju** ZRP se uporabljajo:

- **sistem zvez ZA-RE:**
 - podsistem radijskih zvez za neposredne in posredne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje,
 - podsistem osebne klica za pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebne klica.

Na območju Koroške regije delujejo trije repetitorji (05-Kapunar, 06-Plešivec in 13-Šumahov vrh).

Dežurni operativec v ReCO Slovenj Gradec določi kanal katerega uporabljajo reševalci na kraju nesreče med izvajanjem nalog zaščite in reševanja.

P – 19	Radijski imenik zvez ZARE, ZARE+
D – 4	Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči

- **sistem ZA-RE+** za medsebojno komunikacijo med centri za obveščanje in izvajalci nalog iz načrta;
- **sistem ZA-RE DMR** za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja;
- **sistem ZA-RE + DMR** za govorne komunikacije in pošiljanje sporočil SMS.

Uporabijo se lahko tudi:

- **sistem zvez Zveze radioamaterjev Slovenije,**
- **sistem zvez Slovenske vojske – RASTO DRM SV za enote SV,**
- **letalske radijske postaje,**

- **drugi sistemi**, ki/če izpolnjujejo pogoje za vključitev v enotni informacijsko-komunikacijski sistem na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (satelitske zveze NEK, sistem KID).

Ob izvajanju ZRP se uporabljajo tudi **javne telekomunikacijske zmogljivosti**:

- sistem stacionarne telefonije (analogna in digitalna),
- sistem mobilne telefonije in prenosa podatkov,
- sistem satelitske telefonije in prenosa podatkov,
- telefaks,
- internet (e-pošta, videokonference)

2.8. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

URSJV na podlagi zasnove izrednega monitoringa oblikuje program monitoringa radioaktivnosti za primer jedrske nesreče v tujini, ki ga tudi vodi. Program vključuje tudi navedbo izvajalcev posameznih nalog.

Izvajanje ZRP ob prehodu radioaktivnega oblaka

Ob prehodu radioaktivnega oblaka se na podlagi rezultatov izrednega monitoringa in predlogov strokovnih organov izvajajo naslednji **zaščitni ukrepi**:

- radiološka zaščita:
 - a) prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
 - b) zaužitje tablet KI,
 - c) uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
 - d) dekontaminacija,
 - e) zaščita živali;
 - f) zaklanjanje.

Zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS na osnovi predlogov URSJV, izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju prehoda radioaktivnega oblaka.

a) Prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov - prehrambni zaščitni ukrepi

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrambni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

Prehrambni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,

- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrambne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

b) Zaužitje tablet kalijevega jodida

Za primer jedrske nesreče v tujini se za vse prebivalce Koroške regije tablete kalijevega jodida hranijo v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec, UKC Maribor in Bolnišnici Topolšica in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse.

Razdelitev tablet kalijevega jodida izvedejo občine (na ustrezen oziroma krajevno običajen način). Poleg občinske uprave razdelitev opravijo sile za ZRP občin (enote CZ, PGD, aktivisti rdečega križa).

Tablete kalijevega jodida občine lahko razdelijo na naslednje načine:

- po vzoru izvedbe volitev (uporabijo se volišča, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na pristojnem volišču),
- preko PGD (občine razdelijo tablete zakonitim zastopnikom PGD, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na sedežu pristojnega PGD) in
- preko sedežev krajevnih skupnosti.

Vse občine izdelajo načrte razdelitve tablet kalijevega jodida ob nesreči.

D – 1000	Pravilnik o uporabi tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči
D – 1001	Opomnik za oskrbo, delitev in uporabo tablet kalijevega jodida

Zaščitne ukrepe, na podlagi odredbe poveljnika CZ RS, izvajajo regijske in občinske sile za ZRP na območju prehoda radioaktivnega oblaka.

Ob jedrski nesreči v tujini se na državni meji oziroma zunanji meji EU ob povečanem nadzoru radioaktivnosti živil in predmetov za splošno rabo izvaja dekontaminacija ljudi in vozil, ki prihajajo s prizadetega območja.

c) Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- seznanjenost z učinki in nevarnostmi sevanja,
- uporabo sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI), zadrževanje v zaprtih prostorih,
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),

- zaščito domačih živali,
- seznanjenost z načinom obveščanja med nesrečo.

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

V osebno in vzajemno zaščito ob jedrski ali radiološki nesreči spadajo:

- uporaba sredstev za osebno zaščito pred radioaktivnim onesnaženjem,
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- zaužitje tablet kalijevega jodida,
- evakuacija,
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih),
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna občina.

V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine bolj podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja ZiR, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialnih razmer na prizadetem območju.

Na prizadetem območju in na območjih nastanitve evakuiranega prebivalstva je treba službe oziroma dejavnosti raznih strokovnih in človekoljubnih organizacij, ki pomagajo prizadetim oziroma ogroženim prebivalcem, čim bolj približati območju kjer so nastanjeni ogroženi prebivalci. Pri tem imajo pomembno vlogo poverjeniki za CZ ter informacijski centri, v katerih se organizira in izvaja dejavnost, ki prispeva k ureditvi razmer

P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 26	Pregled centrov za socialno delo

d) Dekontaminacija

e) Zaščita živali

f) Zaklanjanje / evakuacija

Zaklanjanje je zadrževanje ljudi in živali v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo. Zaklanjanje traja do 24 ur.

Prebivalci se zaklonijo v notranje prostore stavb, zaklonišč ali zaklonilnike, pri čemer je potrebno upoštevati, da določena vrsta zaklanjanja omogoča različno raven zaščite pred vplivi ionizirajočega sevanja.

Na območju Koroške bi se ta ukrep izvajal v primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

Ukrep se razglasi preko sredstev javnega obveščanja.

Evakuacija je umik ljudi z ogroženega območja. Na območjih, kjer je evakuacija odredjena, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določi župan občine oz. pristojni poveljnik CZ na predlog vodje intervencije. Evakuacijo izvajamo le v primeru radiološke nesreče, ko pride do izpusta radioaktivnih snovi v zrak oz. na podlagi meritev na terenu, če gre za kontaminacijo tal. (npr. izlitje radioaktivne tekočine).

Evakuacija se izvaja praviloma z lastnimi (osebnimi) vozili. Prevozna sredstva za posebne kategorije prebivalstva priskrbijo pristojne ustanove.

D – 17	Zaščitni ukrep Zaklanjanje - priporočilo
--------	--

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb,	100

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 5: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

2.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- seznanjenost z učinki in nevarnostmi sevanja,
- uporabo sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI), zadrževanje v zaprtih prostorih,
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (ne izpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- seznanjenost z načinom obveščanja med nesrečo.

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

V osebno in vzajemno zaščito ob jedrski ali radiološki nesreči spadajo:

- uporaba sredstev za osebno zaščito pred radioaktivnim onesnaženjem,
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- zaužitje tablet kalijevega jodida,
- evakuacija,
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih),
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna občina.

V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja ZiR, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialnih razmer na prizadetem območju.

Naloga regije je, da poskrbi za distribucijo preventivnega gradiva (zgibanke idr.), ki ga v okviru usposabljanja prebivalcev za osebno in vzajemno zaščito pripravlja država.

Na prizadetem območju in na območjih nastanitve evakuiranega prebivalstva je treba službe oziroma dejavnosti raznih strokovnih in človekoljubnih organizacij, ki pomagajo prizadetim oziroma ogroženim prebivalcem, čim bolj približati območju kjer so nastanjeni ogroženi prebivalci. Pri tem imajo pomembno vlogo poverjeniki za CZ ter informacijski centri, v katerih se organizira in izvaja dejavnost, ki prispeva k ureditvi razmer

P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 26	Pregled centrov za socialno delo

2.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini se končajo:

- ko ni več pričakovati večjih izpustov in širjenja oblaka nad Slovenijo,

- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in določena zaprta območja ali območja omejene rabe,
- ko so vrednosti OIR zunaj zaprtega območja ali območja omejene rabe pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS.

3 RADIOLOŠKA NESREČA

3.1 RADIOLOŠKA NESREČA

Načrt je pripravljen za:

- radiološko nesrečo **ob nekontrolirani vrnitvi satelita** z radioaktivnimi snovmi.

Značilnosti nesreče

Na satelitu je lahko:

- vir visoke alfa aktivnosti (izotopi plutonija) ali
- reaktorski vir.

V prvem primeru gre za možno kontaminacijo z zelo toksičnim sevalcem alfa. V drugem primeru pomeni padec satelita kontaminacijo s fisijskimi produkti, vendar se ta kontaminacija razlikuje od tiste, ki je posledica jedrske eksplozije. Radioaktivnost je vezana predvsem na delce z visokimi specifičnimi aktivnostmi in ne vsebuje jodovih in cezijevih izotopov. Ljudi ogroža predvsem inhalacija radioaktivnih delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze, in ne zunanje sevanje. Območja kontaminacije so trakaste oblike, široka nekaj 10 kilometrov in dolga nekaj 100 kilometrov (npr. padec sovjetskega satelita Kosmos na kanadsko ozemlje). Zaradi neposredne kontaminacije z radioaktivnimi delci so ogroženi nekateri prehrambni pridelki (sveža zelenjava, sadje), mleko, meso in gomoljasti plodovi pa niso kontaminirani. Ocenjene doze zaradi sevanja gama s tal so znotraj mejnih vrednosti za prebivalstvo. Sateliti lahko nosijo na krovu tudi manjše količine radioaktivnih snovi v instrumentih in napravah (npr. ^{63}Ni , ^{137}Cs , ^3H , ^{85}Kr), ki bi ob nesreči povzročili le neznatno (dodatno) kontaminacijo oziroma obsevanje.

Ob radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

3.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Za radiološko nesrečo se pripravijo načrti na:

- državni in ravni regij (državni in regijski načrti),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrti).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept oziroma zamisel odziva na vseh ravneh načrtovanja in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni.

Predvidene naloge in postopki ukrepanja so v regijskem načrtu razdelani skladno z državnim načrtom.

3.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od velikosti in naseljenosti prizadetega območja.

Po prejemu informacije o vrnitvi oziroma padcu satelita (tudi) na območje Slovenije se vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti.

Preventivno se **zaščitni ukrepi (zaklanjanje, radiološka zaščita)** izvajajo na vseh območjih, kjer je verjetno, da so deli satelita. Po vzpostavitvi **izrednega monitoringa radioaktivnosti** se zaščitni ukrepi odrejajo na podlagi meritev in priporočil strokovnih služb. Na nekaterih območjih bi bila lahko nujna tudi evakuacija, vendar ne bi bila obsežna.

Izvajanje načrta poteka ob upoštevanju:

- **splošnih načel** varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- **obveznega izvajanja odločitve** organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP (ZVNDN),
- **varstva reševalcev** in drugega osebja (ZVISJV-1),
- **splošnih meril za odrejanje zaščitnih ukrepov** (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

3.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI

Za ZRP ob radiološki nesreči se skladno z nalogami iz poglavja 3.8 uporabijo naslednje sile in sredstva:

- lokalnih skupnosti/občin,
- države (na državni in ravni regij).

Državni organi v regiji

- Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Slovenj Gradec;
- Policijska uprava Celje;
- Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostava Slovenj Gradec.

Za opravljanje **nalog pri izvajanju ZRP na prizadetem območju** sodeluje:

- državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI), ki jo sestavljajo enote, organizirane na državni ravni, potrebne za ukrepanje ob radiološki nesreči.

Pri zaščiti, reševanju in pomoči ob radiološki nesreči lahko sodelujejo enote:

- Slovenske vojske (SV) z:
 - enotami JRKBO, helikopterji in letalniki, inženirskimi zmogljivostmi ter zmogljivostmi za logistično podporo lastnih sil in postavitve začasnih poveljniških mest;

Sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi vodenja CZ:

- Poveljnik CZ za Koroško;
- Namestnik poveljnika CZ za Koroško;
- Štab CZ za Koroško.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
-------	---

Enote in službe CZ:

- tehnično reševalne enote Koroške regije;
- oddelek za RKB izvidovanje;
- regijski logistični center;
- služba za podporo;
- enota za popolnitev regijskega centra za obveščanje.

P – 3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P – 4	Podatki o organih, službah in enotah CZ

Gasilske enote, društva, podjetja in organizacije:

- Gasilske enote širšega regijskega pomena (GEŠP);
- Prostovoljna gasilska društva;
- RKS, Območna združenja;
- Javna komunalna podjetja;
- Cestna podjetja;
- Združenja tabornikov in skavtov;
- Splošna bolnišnica Slovenj Gradec;
- Zdravstveni domovi;
- Državni center zdravja DCZ Maribor
- NIJZ, območna enota Ravne na Koroškem.

P – 7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

Sile za zaščito, reševanje in pomoč občin

Za opravljanje nalog ZRP so na območju Koroške regije organizirane sile za ZRP v lokalnih skupnostih v skladu z Uredbo o organiziranju opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. List RS, št. 92/07 in 54/09) in Pravilnikom o kadrovskih in materialnih formacijah enot, služb in organov Civilne zaščite (Ur.list RS, št. 104/08). Poleg sil za ZRP lokalnih skupnosti bi imele v primeru jedrske ali radiološke nesreče pomembno vlogo tudi druge občinske javne službe in podjetja. Njihova vloga in naloge se opredelijo v občinskih delih načrtov zaščite in reševanja.

3.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI

Opazovanje

Opazovanje ob radiološki nesreči obsega **redni in izredni monitoring radioaktivnosti**, za katerega so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR).

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o padcu satelita

Obvestilo o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita lahko posreduje lastnik ali država, ki ima možnost spremljanja satelitov.

Potek obveščanja prikazuje naslednja shema:

Shema 5: Obveščanje ob radiološki nesreči.

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Sporočilo za javnost, ki jih pripravlja in posreduje preko sredstev javnega obveščanja, Štab CZ RS vsebujejo naslednje informacije o:

- kraju oziroma območju, ki ga je prizadela nesreča,
- značilnostih nesreče,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- zaščitnih ukrepov,

- omejitvah (potovanja na prizadeto območje itn.).

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Ob padcu satelita se izvajajo tudi določeni zaščitni ukrepi (pogl. 3.8).

Za obveščanje prizadetih prebivalcev v lokalnih skupnostih med izvajanjem zaščite in reševanja so zadolžene občine. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč morajo čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da dosežejo ustrezno odzivanje na njihove odločitve.

Potrebne podatke za sestavo informacij bosta občinam posredovala Štab CZ za Koroško in Izpostava URSZR Slovenj Gradec. Sporočila za javnost si sledijo na vsake tri ure oziroma na vsakih 30 minut po večji spremembi.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- o vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje,
- kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- o ukrepih za omilitev nesreče,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov ter
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Informacije občine posredujejo preko lokalnih javnih medijev in na druge krajevno običajne načine. Občine za dodatne informacije objavijo telefonsko številko svetovalne službe, izven kontaminiranega območja pa organizirajo informacijske centre.

3.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP, sredstev pomoči, sredstev za osebno in skupinsko zaščito ter mednarodne pomoči je odvisno od obsega in resnosti nesreče.

*O aktiviranju potrebnih **sil in sredstev** za ZRP za vse oziroma posamezne ravni načrtovanja in dele države odloča **poveljnik CZ RS**, ki se aktivira po sporočilu o padcu satelita, in razglasi začetek uporabe tega načrta in načrtov na nižjih ravneh načrtovanja.*

Po prejemu obvestila o začetku uporabe državnega načrta zaradi padca satelita, ReCO Slovenj Gradec aktivira/kliče organe, ki so pristojni za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, oziroma podpirajo to vodenje:

- poveljnik CZ za Koroško,
- namestnika poveljnika CZ za Koroško,
- odgovorne delavce Izpostave URSZR Slovenj Gradec in
- pristojne poveljnike CZ občin.

Po odredbi Poveljnika CZ za Koroško oziroma njegovega namestnika, nadaljuje z aktiviranjem drugih sil in sredstev za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči.

Poveljnik CZ za Koroško lahko na podlagi presoje odredi tudi stanje pripravljenosti določenih regijskih sil za ZRP.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
D – 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D – 15	Vzorec delovnega naloga

Posredovanje obvestila o padcu satelita pristojnim organom in izvajalcem načrta pomeni tudi njihovo aktiviranje in začetek delovanja po tem načrtu.

3.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV

NAČRTA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Naloge po tem načrtu opravljajo:

- državna uprava,
- sile za ZRP: enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; organi, enote in službe CZ; Policija, Slovenska vojska, drugi izvajalci.

Poveljnik CZ za Koroško:

- **operativno vodi** dejavnosti za ZRP ob radiološki nesreči.
- oceni potrebo po vključevanju regijskih sil in sredstev ZRP,
- odloča o aktiviranju sil zaščite, reševanja in pomoči na nivoju regije,
- aktivira regijski načrt zaščite in reševanja,
- ovrednoti predloge o izvajanju zaščitnih ukrepov, jih odreja in prekliče, ko so za to izpolnjeni pogoji,
- operativno in strokovno vodi dejavnost CZ, skrbi za povezano ter usklajeno delovanje vseh sil za ZRP iz regijske in občinske pristojnosti,
- usklajuje operativne zaščitne ukrepe in naloge ZRP ter drugih državnih organov na regijski ravni in občin,
- koordinira aktivnosti s poveljniki CZ občin ter na njihovo zahtevo organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč ter izvaja koordinacijo s sosednjimi regijami,
- na zahtevo poveljnikov CZ prizadetih občin organizira oziroma zaprosi za potrebno pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč,
- usklajuje sprejem pomoči v silah in sredstvih na področju Koroške,
- usmerja dejavnost in poroča poveljniku CZ RS o izvršenih ukrepih in stanju na prizadetem območju,
- vodi pripravo končnega poročila o izvajanju zaščite in reševanja ter ga posreduje Poveljniku CZ RS in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

V primeru odsotnosti poveljnika in namestnika poveljnika CZ za Koroško opravlja nujne naloge član Štaba CZ za Koroško za RKB zaščito.

Izpostava URSZR Slovenj Gradec

- izdela načrt delovanja ob nesreči

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti (pozivanje pripadnikov, vodenje finančnih zadev),
- zagotavlja delovanje komunikacijskega sistema za delovanje regijskih in občinskih sil za ZRP,
- zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na regijski ravni,
- obvešča pristojne organe o aktiviranju regijskega načrta,
- zagotavlja prostorske, telekomunikacijske in druge pogoje za delo poveljnika CZ za Koroško in člane Štaba CZ za Koroško,
- nudi administrativno in logistično pomoč poveljniku in članom štaba CZ za Koroško pri vodenju zaščite, reševanja in pomoči ter pri odpravljanju posledic,
- skrbi za delovanje logističnega centra,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil ZRP,
- zagotavlja Službo za podporo poveljniku CZ za Koroško,
- zbira, obdeluje in posreduje podatke o nesreči in drugih, z njo povezanimi dogodki in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22	Načrt dejavnosti (Izpostava URSZR Slovenj Gradec)
--------	---

Policija:

- varuje življenja, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na prizadetem območju
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja ter prekrške, odkriva in prijema njihove storilce ter druge iskane osebe in jih izroča pristojnim organom,
- nadzira in skladno s stanjem prometne infrastrukture ureja promet ter omogoča interveniranje silam za ZRP,
- skladno z razmerami varuje državno mejo in izvaja mejni nadzor ter policijske naloge v zvezi s tujci,
- s svojo letalsko enoto sodeluje pri opravljanju policijskih, humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih in drugih nalog, pomembnih za ZRP,
- izvaja zakonsko določene naloge in nudi pomoč pri izvajanju določenih ukrepov, ki jih odredijo pristojne inštitucije (prepoved oziroma omejitev gibanja prebivalstva na kontaminiranih ali neposredno ogroženih območjih; prepoved zbiranja ljudi po šolah, kinodvoranah, javnih lokalih ali drugih javnih mestih, dokler ni več nevarnosti zaradi nesreče),
- sodeluje pri identifikaciji žrtev in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Za koordinacijo nalog je zadolžen član Štaba CZ za Koroško.

Nevladne in druge organizacije

RKS, Območne organizacije, gasilske zveze v Koroški regiji, prostovoljna gasilska društva, Koroški gasilski zavod Ravne na Koroškem, taborniki in skavti ter druga društva in organizacije katerih dejavnost je pomembna za zaščito, reševanja in pomoč se na podlagi odločitve poveljnika CZ za Koroško vključujejo v skupne akcije zaščite, reševanja in pomoči in izvajajo naloge iz svoje pristojnosti.

Občine

- izdelajo dele načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči,
- izvajajo druge naloge iz tega načrta in iz svoje pristojnosti.

Javne službe, zavodi in gospodarske družbe

Opravljaajo naloge za izvedbo katerih so usposobljeni in opremljeni ter v skladu s svojimi načrti dejavnosti.

Operativno vodenje

Operativno vodenje na ravni koroške regije ob radiološki nesreči izvaja poveljnik CZ za Koroško, ki ima naslednje naloge:

- vodi in usklajuje delovanje sil za ZRP v Koroški regiji,
- zagotavlja logistično podporo silam za ZRP,
- nadzoruje izvajanje zaščitnih ukrepov.

Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin. Poveljnik CZ za Koroško spremlja stanje in izvajanje ZRP na prizadetem območju ter na zahtevo poveljnika CZ občine skladno z načelom postopnosti organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za ZRP.

V primeru, da občina ne razpolaga z ustreznimi silami, poveljnik CZ prizadete občine, skladno z načelom postopnosti, zaprosi za pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč poveljnika CZ za Koroško, ta pa glede na potrebe, poveljnika CZ RS.

Štab CZ za Koroško ob jedrski ali radiološki nesreči organizira svoje delo na sedežu Izpostave URSZR Slovenj Gradec, Pohorska cesta 2, Slovenj Gradec. Če je zaradi posledic jedrske ali radiološke nesreče ali zaradi drugih razlogov onemogočeno delo Štaba CZ za Koroško, se ta preseli na rezervno lokacijo, ki se določi sproti glede na razpoložljive možne lokacije ob nesreči.

Logistično podporo tem silam, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja Regijski logistični center s službo za podporo.

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

- **sistem zvez ZA-RE:**
 - podsistem radijskih zvez za neposredne in posredne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje,
 - podsistem osebnega klica za pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebnega klica;
- **sistem ZA-RE+** za medsebojno komunikacijo med centri za obveščanje in izvajalci nalog iz načrta;
- **sistem ZA-RE DMR** za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja;

- **sistem ZA-RE + DMR** za govorne komunikacije in pošiljanje SMS sporočil.

Uporabi se lahko tudi:

- **sistem zvez Zveze radioamaterjev Slovenije,**
- **letalske radijske postaje,**

Ob izvajanju ZRP se uporabljajo tudi **javne telekomunikacije:**

- sistem stacionarne telefonije (analogna in digitalna),
- sistem mobilne telefonije in prenosa podatkov,
- sistem satelitske telefonije in prenosa podatkov,
- telefaks,
- internet (e-pošta, videokonference, spletne aplikacije).

3.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Ob nesreči se pred padcem satelita (če so informacije na voljo) ali po padcu vzpostavi **izredni monitoring** radioaktivnosti, ki vključuje naslednje meritve:

- hitrosti doz (peš, med vožnjo ali iz letala oziroma helikopterja),
- kontaminacije tal in predmetov,
- osebne kontaminacije,
- kontaminacije vode, živil, krme in izdelkov ter materialov,
- osebnih doz.

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Po vzpostavitvi izrednega monitoringa in pridobitvi podatkov ter predlogov strokovnih organov se glede na razmere na območju **v bližini mesta padca** izvajajo naslednji **zaščitni ukrepi:**

- radiološka zaščita:
 - prenehanje uporabe kontaminiranih oz. lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
 - uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
 - dekontaminacija,
 - zaščita živali,
 - nadzor in zapora območja;
- evakuacija;
- sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

Na območju padca satelita – radiološke nesreče je zaradi zagotavljanja varnosti ljudi potrebno izvesti tudi evakuacijo. Evakuacija je umik ljudi z ogroženega območja.

Na območjih, kjer je evakuacija odredjena, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določi župan občine oz. pristojni poveljnik CZ na predlog vodje intervencije.

Evakuacijo izvajamo le v primeru radiološke nesreče, ko pride do izpusta radioaktivnih snovi v zrak oz. na podlagi meritev na terenu, če gre za kontaminacijo tal (npr. izlitje radioaktivne tekočine).

Evakuacija se izvaja praviloma z lastnimi (osebnimi) vozili. Prevozna sredstva za posebne kategorije prebivalstva priskrbijo pristojne ustanove.

Sprejem in oskrba prebivalcev

Za nastanitev evakuiranih prebivalcev z ogroženih območij poskrbi prizadeta občina, ki tudi izvede evakuacijo.

Nastanitev evakuiranih prebivalcev z ogroženih območij občine je možna na neogroženih območjih v zaledju občin in se izvaja po načrtih občin.

Nastanitev se izvede v primerne objekte, kjer so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje (ogrevanje, voda, elektrika, sanitarije). V ta namen se običajno uporabijo športni objekti (dvorane), šolske telovadnice, počitniške zmogljivosti izven sezone in drugi za to primerni objekti.

P – 1001	Pregled zaklonišč v regiji
P – 1002	Pregled zaklonilnikov v regiji
D – 17	Zaščitni ukrep Zaklanjanje - priporočilo

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja,	50

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 5: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

3.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Osebna in vzajemna zaščita ob radiološki nesreči/padcu satelita obsega:

- uporabo sredstev za osebno zaščito (sredstva za zaščito dihal, zaščitna ogrinjala in rokavice ter obuvala),
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- sledenje navodilom pristojnih organov za izvajanje zaščitnih ukrepov.

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

V osebno in vzajemno zaščito ob jedrski ali radiološki nesreči spadajo:

- uporaba sredstev za osebno zaščito pred radioaktivnim onesnaženjem,
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- zaužitje tablet kalijevega jodida,
- evakuacija,
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih),
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna občina.

V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine bolj podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja ZiR, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialnih razmer na prizadetem območju.

Naloga regije je, da poskrbi za distribucijo preventivnega gradiva (zgibanke idr.), ki ga v okviru usposabljanja prebivalcev za osebno in vzajemno zaščito pripravlja država.

Na prizadetem območju in na območjih nastanitve evakuiranega prebivalstva je treba službe oziroma dejavnosti raznih strokovnih in človekoljubnih organizacij, ki pomagajo prizadetim oziroma ogroženim prebivalcem, čim bolj približati območju kjer so nastanjeni ogroženi prebivalci. Pri tem imajo pomembno vlogo poverjeniki za CZ ter informacijski centri, v katerih se organizira in izvaja dejavnost, ki prispeva k ureditvi razmer

P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P – 26	Pregled centrov za socialno delo

3.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči oziroma padcu satelita se končajo:

- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in določena zaprta območja ali območja omejene rabe;
- ko so vrednosti splošnih meril pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

4 POJMI IN KRAJŠAVE, UPORABLJENI V NAČRTU

Pojmi

Evakuacija	Obsega priprave in organizirano preselitev prebivalcev z ogroženih na varnejša območja ter začasen umik, razpršitev in druge oblike začasne premestitve prebivalcev zaradi njihove zaščite pred nevarnostmi. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujno potrebne za življenje.
Izredni dogodek	Okoliščina ali dogodek, ki ni običajen in pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost ali je zmanjšana raven varstva pred sevanji. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti takojšnje priprave ali izvajanje ukrepov za preprečitev ali odpravo posledic za zdravje in varnost ljudi ter kakovost njihovega življenja, za preprečitev posledic na premoženje in okolje ali za odpravo tveganj, ki vodijo do takih resnih posledic.
Nesreča	Dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.
Radiološka, kemijska in biološka zaščita	Obsega ukrepe ter sredstva za neposredno zaščito pred učinki jedrskega, kemičnega in biološkega orožja ter pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi. V tem načrtu se zaradi narave nesreče uporablja besedna zveza radiološka zaščita.
Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev	Obsegata njihovo nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi, oskrbo z električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok.
Zaščitni ukrepi	- Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi; - evakuacija; - sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev; - radiološka, kemijska in biološka zaščita; - zaklanjanje.
Zaklanjanje	Obsega zaklanjanje ljudi v zakloniščih, zaklonilnikih in drugih objektih, ki omogočajo zaščito pred ruševinami, radiološkimi in drugimi nevarnostmi v vojni ter ob drugih nesrečah. V tem načrtu je kot zaklanjanje pojmovano zadrževanje v zaprtih prostorih običajnih zgradb z izklopljeno ventilacijo.

Evakuacija	Obsega priprave in organizirano preselitev prebivalcev z ogroženih na varnejša območja ter začasen umik, razpršitev in druge oblike začasne premestitve prebivalcev zaradi njihove zaščite pred nevarnostmi. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujno potrebne za življenje.
Zaščita kulturne dediščine	Obsega ukrepe, dejavnosti in sredstva za zaščito stavbne in druge nepremičnine kulturne dediščine ter premičnih predmetov in njihovih zbirk, ki imajo veliko kulturno vrednost pred vojnimi nevarnostmi ter naravnimi in drugimi nesrečami.

Krajšave

CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
Cs	Cezij
CZ	Civilna zaščita
D	Dodatek
DEHI	Državna enota za hitre intervencije
EU	Evropska unija
GPU	Generalna policijska uprava
IRSVNDN	Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
KID	Sistem za komuniciranje med izrednim dogodkom URSJV
NCKU	Nacionalni center za krizno upravljanje
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
OC SV	Operativni center Slovenske vojske
OKC GPU	Operativni komunikacijski center Generalne policijske uprave
OIR	Operativna intervencijska raven
OPU	Območje preventivnih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
OSP	Območje splošne pripravljenosti ob nesreči v NEK
OTU	Območje takojšnjih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
P	Priloga
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Radiološko, kemično in biološko
ROU	Razširjeno območje (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
RS	Republika Slovenija
SV	Slovenska vojska
UKOM	Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
URSJV	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost
URSVS	Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZU	Zaščitni ukrep
ZVISJV	Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti
ZVNDN	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami

5 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

5.1 SKUPNE PRILOGE

Št. priloge	Ime priloge
P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P-12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P-15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-19	Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P-25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij, ki sodelujejo pri oskrbi prebivalcev
P-26	Pregled centrov za socialno delo
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-31	Pregled kulturne dediščine

5.2 POSEBNE PRILOGE

5.3 SKUPNI DODATKI

Št. dodatka	Ime dodatka
D-3	Načrt organizacije in delovanja državnega/regijskega logističnega centra ter prevzema in razdelitve mednarodne pomoči na letališčih
D-4	Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči
D-5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D-7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D-14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D-15	Vzorec delovnega naloga
D-17	Vzorec prošnje za mednarodno/državno pomoč
D-19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči
D-20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
D-22	Načrt dejavnosti

5.4 POSEBNI DODATKI

Št. dodatka	Ime dodatka
D-1000	Pravilnik o uporabi tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči
D-1001	Opomnik za oskrbo, delitev in uporabo tablet kalijevega jodida

Slike in sheme

Slike:

Slika 1: Območja načrtovanja zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK: OPU (3 km), OTU (10 km) in ROU (25 km)

Slika 2: Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org)

Sheme:

Shema 1: Izvedba ZRP ob jedrski nesreči v NEK

Shema 2: Obveščanje ob jedrski nesreči v NEK

Shema 3: Potek ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Shema 4: Obveščanje ob jedrski nesreči v tujini

Shema 5: Obveščanje ob radiološki nesreči